

ZORGELIJKE STAGES

**Een onderzoek naar tekorten
in stages in Zorg en Welzijn**

**Agnes Kant, Tweede-Kamerlid
Jessica van Ruitenburg, medewerker Tweede-Kamerfractie**

SP

ZORGELIJKE STAGES

Een onderzoek naar tekorten in stages in Zorg en Welzijn

Wij leiden niet meer dan 50 verpleegkundigen op in de beroepsopleidende leerweg, omdat we bij instellingen in de regio niet meer plaatsen kunnen krijgen; er melden zich meer studenten dan die 50 dus er is sprake van een opleidingsplaatsenstop omdat er we weten dat als we er meer studenten starten, we met hen in de problemen komen en dus voor alle partijen frustratie kweken. ‘

‘Stage wordt steeds belangrijker in de opleidingen, terwijl er steeds meer leerlingen komen en er minder plekken beschikbaar zijn. Een zeer groot probleem.’

1. Inleiding

Een toekomst met tekorten

Door de groeiende vraag naar zorg zal ook een grote vraag ontstaan aan arbeidskrachten in de verpleging en verzorging. In 2025 zouden circa 1,8 miljoen personen in zorg en welzijn werkzaam moeten zijn, zo wordt geschat. Dat komt overeen met ongeveer 22 procent van de totale beroepsbevolking ¹. De vraag naar verpleging en verzorging van ouderen zal ten opzichte van 2000 stijgen van 2.160.000 naar 3.220.000 in 2020². Gezien de groeiende vraag is het van het grootste belang het kiezen voor een opleiding in de zorg en werken in de zorg aantrekkelijk te maken.

Het aantal aanmeldingen voor opleidingen in zorg en welzijn stijgt. Maar het is volstrekt onvoldoende om de stijgende vraag te gaan opvangen.

Aantallen deelnemers in opleiding per 1 oktober (bron: BVE-raad)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Welzijn	46.792	46.932	47.161	58.173	50.140	57.139	61.878
Verpleging en verzorging	40.025	40.141	40.667	42.487	44.306	47.879	48.921
Ass. Beroepen GZ	6.176	5.670	5.528	5.673	6.087	6.745	6.949
Sport en bewegen	2.863	2.967	3.194	3.770	5.137	7.193	9.139
Facilitaire dienstverlening	4.507	4.162	3.524	2.996	2.439	2.354	2.404
Totaal	100.363	99.872	100.074	103.099	108.109	121.310	129.557

¹ Kamerstuk 29 282, nr. 15

² SCP-VV&V'03, overgenomen uit:
Ouderen Nu en in de Toekomst,
RIVM

Problemen bij het verkrijgen van stageplekken

Het probleem van het tekort aan stageplaatsen in zorg en welzijn is al jaren geleden aangekaart. Er zijn stagevergoedingen voor leerlingen gekomen in een deel van de CAO. Maar daarmee zijn er nog niet voldoende stageplaatsen.

Veel Regionale Opleidingscentra (ROC's) hebben moeite met het vinden van stageplaatsen voor hun studenten. Als het lukt, kost het vaak veel moeite. Veel studenten vinden geen plek op hun vakgebied. Steeds vaker moeten ze de grens over voor een stageplaats.

Ook uit de resultaten van de Monitor BPV-plaatsen' 2005 blijkt dat veel ROC's moeite hebben met het vinden van stageplaatsen.

- In de sector Verpleging en verzorging heeft 85% van de ROC's moeite met het verkrijgen van stageplaatsen.
- 46% vindt na veel inspanning alsnog een plaats voor hun studenten.
- 38% van de ROC's heeft dan nog een tekort aan stageplaatsen.
- In de sector Welzijn geeft 71% van de ROC's aan moeilijkheden met het vinden van stageplaatsen te hebben.
- Bij 46% lukt het om de plaatsen te vinden, maar bij 25% blijft er een tekort.
- In de sector Assisterende gezondheidszorg heeft 82% van de ROC's moeite met het vinden van stageplaatsen voor hun studenten.
- Bij 59% van de ROC's lukt het alsnog om de plaatsen te vinden; bij 24% niet.³

Onderzoek

Uit werkbezoeken en reacties van studenten en docenten kreeg de SP-fractie signalen dat er serieuze problemen waren. Deze signalen waren aanleiding om een onderzoek te houden onder de ROC's om inzicht te krijgen hoe het er nu voor staat.

We hebben 41 ROC's aangeschreven en van 22 reacties gehad. We vroegen de ROC's welke problemen zij ondervinden bij het krijgen van stageplaatsen en hoe veel plaatsen zij eventueel te kort komen. Vervolgens hebben wij naar de oorzaken gevraagd en suggesties voor oplossen.

³ Monitor BPV-plaatsen 2005. Onderzoek naar de beschikbaarheid in de GDW-sector. P. 6-7

2. Resultaten onderzoek

Tekort aan stageplaatsen

Op de vraag hoe groot het eventuele tekort is, kwamen kort samengevat de volgende reacties:

Instelling	Tekort stageplaatsen?
Koning Willem I College Den Bosch	Niet: leerlingenstop zodra stageplaatsen op zijn. Niet alle studenten komen op de plek die ze willen.
Alfa College Groningen	Tekorten vooral binnen klinisch zorg. Zouden er 30 zorg- en 30 welzijnstages bij willen hebben.
ROC Midden Nederland – Zorg	Regulier aanbod is 25% tekort. Uiteindelijk plaatsen ze alle leerlingen
ROC ASA-Amersfoort	Doktersassistent: 10 tekort. Verzorging en verpleging: 10-40 plekken tekort.
ROC Deventer	25% tekort
ROC Eindhoven – Zorg	6 -20%. Terughoudend aannamebeleid i.v.m. gebrek aan stageplaatsen
ROC Eindhoven – Welzijn	Niet: leerlingenstop zodra stageplaatsen op zijn.
Graafschapscollege	Zorghulp: 10 plaatsen Helpende verzorging: 10-15 plaatsen Verzorgende: 10-15 plaatsen Verpleegkundige: 25-30 plaatsen
ROC Gilde	40 plaatsen
ROC Midden-Brabant	100 plaatsen
ROC Kop van Noord- Holland	Niveau Section 1s 1-2: 25 plaatsen Verpleegkundigen: 15 plaatsen
Mon3aan	Tekort op alle gebieden (uitgebreid overzicht als bijlage)

Zorgelijke stages

Instelling	Tekort stageplaatsen?
ROC Rijn-IJssel	Niveau 2: 40-60 plaatsen (30-40%) Niveau 4: 20 plaatsen (20-30%)
Ter Aa	Welzijn: 25 plaatsen, zorg: 35 plaatsen Terughoudend aannamebeleid i.v.m. gebrek aan stageplaatsen
ROC West-Brabant – Zorg	Kan geen enkele 1e jaars plaatsen, geen officiële BPV
ROC West-Brabant – Welzijn	Niveau 1: 10-50% Niveau 2: 20-50% Niveau 3: 20-30% Niveau 4: 40-50%
ROC Zeeland	30 plaatsen (= 25%) Omdat er tekorten zijn worden er minder leerlingen aangenomen
Friesland College	Niveaus 1 en 2: 35 plaatsen Niveaus 3 en 4: 0 (door opzetten leerafdelingen)
ROC Friese Poort- – Welzijn	10 plaatsen
ROC Friese Poort – Zorg	Niveau 1-2: 20% Niveau 3-4: niet, maar met veel moeite
Arcus College Heerlen	Er is een groot tekort
Da Vinci College	Niveau 4 verpleegkunde: 10 plaatsen Voor andere niveaus lukt het tot nu toe wel om mensen te plaatsen, maar met veel moeite
Leeuwenborgh – Zorg	● Helpende zorg, niveau 2: 10 plaatsen ● Verzorgende, niveau 3: kraamzorg: 10 plaatsen ● Verplegende elementen: 5 plaatsen ● Verpleegkundige, niveau 4: klinische zorg: 10 plaatsen ● Thuiszorgsetting: 10 plaatsen
Leeuwenborgh – Welzijn	40 plaatsen
Nova College – Welzijn	Niet, maar met veel moeite
Zadkine College	80 plaatsen

Genoemde oorzaken tekorten

De opleidingsinstellingen is gevraagd naar de oorzaken van het tekort aan stageplaatsen.

1. Via CAO Section 1s krijgen veel stagiaires een stagevergoeding, waardoor het voor instellingen vaak niet betaalbaar is om stagiaires aan te nemen.
2. Voor veel instellingen wordt het te duur om stageplaatsen aan te bieden. Ook is er vaak geen geld en/of mankracht voor het begeleiden van stagiaires bij de instellingen. Door veel bezuinigingen, met name in de thuiszorg en de kraamzorg, beddenreductie in ziekenhuizen, is er minder plek voor stageplaatsen.
3. Instellingen zetten soms ook zelf opleidingstrajecten op, waardoor ze minder tot geen stageplaatsen aanbieden.
4. Vraag en aanbod zijn niet goed op elkaar afgestemd. Er zijn steeds meer mensen die de opleiding willen volgen terwijl het aantal stageplaatsen eerder is gedaald dan gestegen.
5. Verdringing door de hogere niveaus. Omdat instellingen weinig mogelijkheden hebben tot het begeleiden van stagiaires, hebben zij vaak voorkeur voor stagiaires van hogescholen.
6. De nieuwe stagemodellen (Competentiegericht Opleiden: meer maar kortere stages) sluit niet goed aan bij de wensen van de instellingen.

3. Conclusies

Er is een fors tekort aan stageplaatsen. Een aantal ROC's doet jaarlijks een inventarisatie bij de zorginstellingen hoeveel stageplekken ze krijgen, zodat ze van te voren weten of ze alle studenten in de toekomst een stageplek kunnen aanbieden. Er worden studenten geweigerd door opleidingen omdat er te weinig stageplaatsen zijn. Dat het voor de toekomst noodzakelijk is meer jongeren te laten kiezen voor de zorg, heeft blijkbaar nog niet geleid tot een aanpak die dat dichterbij brengt. In plaats van in te spelen op de demografische ontwikkelingen (o.a. vergrijzing), laten we de problemen groter worden.

Het idee van stagevergoedingen is goed. Maar omdat de instellingen voor deze vergoeding opdraaien kunnen die minder stagiaires aannemen. Bovendien krijgen niet alle stagiaires de vergoeding. De stagevergoeding is via de CAO geregeld en verschilt per sector en soms zelfs per instelling. Zo bedraagt volgens de OVDB de stagevergoeding in ziekenhuizen 255 euro per maand voor een fulltime stage; bij verpleeghuizen bedraagt de vergoeding 150 euro. Stagiaires in de thuiszorg krijgen vaak slechts een onkostenvergoeding. Bovendien is het zo dat stagiaires pas een vergoeding krijgen als de stage langer duurt dan 12 weken.

4. Aanbevelingen SP

Op basis van de onderzoeksresultaten komt de SP tot deze aanbevelingen:

1. Er moet een stagefonds komen waaruit instellingen de stagevergoedingen en de begeleiding van stagiaires kunnen bekostigen. Dit geld moet 'geormerkt' worden.
2. Zorg en welzijnsinstellingen moeten worden verplicht stageplekken te bieden. Het aantal moet afhankelijk worden van hun totaal aantal formatieplaatsen.
3. Zet meer leerafdelingen op binnen instellingen. Een aantal instellingen werkt al met zo'n constructie. Vanuit de opleiding gaan dan ook docenten mee naar de leerafdeling in de zorginstellingen, die een deel van de begeleiding op zich nemen. Hierdoor kunnen vaak meer leerlingen een stageplaats krijgen, omdat het 'echte' personeel minder tijd kwijt is aan begeleiding. Het opzetten van leerafdelingen binnen zorginstellingen moet bevorderd, gestimuleerd en mogelijk gemaakt worden.

Bijlage

De vragen die zijn gesteld aan de opleidingsinstellingen:

1. Heeft u problemen bij het vinden van stageplekken voor studenten?
Zo ja: welke?
2. Zo ja: hoeveel plekken of wat voor percentage?
3. Wat zijn volgens u de oorzaken van de problemen?
4. Wat zijn volgens u de oplossingen voor deze problemen?
5. Krijgen de stagiaires nu stagevergoedingen?
6. Opmerkingen?

Tweede-Kamerfractie SP
www.sp.nl

Plein 2
Postbus 20018
2500 EA 's-Gravenhage
T. 070 318 30 44
F. 070 318 38 03
kamer@sp.nl